

Γιώργος Ρούσης

Στην αναμφισβήτητη κρίση της Αριστεράς, ορισμένοι αναζητούν διέξοδο στην επιστροφή της σε μια πρωθύστερη κατάστασή της. Αυτή η αναζήτηση της σωτηρίας της αριστερής ψυχής στο παρελθόν, προέρχεται από διάφορες συνιστώσες της Αριστεράς.

Ας γίνω πιο συγκεκριμένος. Πολλοί από εκείνους που διαφώνησαν με τον ΣΥΡΙΖΑ, όπως η ΛΑΕ, η Πλεύση Ελευθερίας και λοιποί συγγενείς τους, όταν πια εκείνος έδειξε το πραγματικό του πρόσωπο, αποβάλλοντας και το τελευταίο ίχνος αριστερού προσώπειου, έρχονται σήμερα και άμεσα ή έμμεσα προτείνουν την επιστροφή στον παλιό, καλό ΣΥΡΙΖΑ.

Όμως παραβλέπουν ότι η κατάληξη του ΣΥΡΙΖΑ δεν μπορούσε να είναι διαφορετική από εκείνη του διεθνούς ευρωκομμουνιστικού του γεννήτορα, δηλαδή από την πλήρη ενσωμάτωση στο σύστημα. Παραβλέπουν, επίσης, ότι αυτός πριν ακόμη γίνει κυβέρνηση έδωσε επαρκή δείγματα της δεξιόστροφης γραφής του, η οποία και αποσαφηνίστηκε με την επιλογή σχηματισμού κυβέρνησης με την εθνικιστική δεξιά των ΑΝΕΛ, την επιλογή ενός στελέχους της παραδοσιακής Δεξιάς ως προέδρου της Δημοκρατίας και την υπουργοποίηση στελεχών του παπανδρεϊκού ΠΑΣΟΚ, όπως ο Κοτζιάς. Όσο για τη δήθεν χάραξη κόκκινων «αντιμνημονιακών» γραμμών, αυτές κάθε άλλο παρά άφηναν την παραμικρή ελπίδα για ένα ΟΧΙ μέχρι τέλους, στο δημοψήφισμα-απάτη.

Από την άλλη, η μεν καθοδήγηση του ΚΚΕ ονειρεύεται την επιστροφή στον «υπαρκτό» και δη στην προ του 20ου Συνεδρίου περίοδό του, ενώ πολλοί από τους όψιμα διαφωνούντες μαζί του ή τους κριτικά παραμένοντες μέσα στο μαντρί, ορέγονται την επιστροφή στο καλό ΚΚΕ του Χαρίλαου και των λοιπών δημοκρατικών δυνάμεων.

Όμως η πορεία προς το μέλλον, μέσω αυτής της επιστροφής σε ένα υποτιθέμενο χαμένο παράδεισο ο οποίος στην πραγματικότητα οδήγησε στην σημερινή κρίση, δεν αποτελεί λύση.

Καταρχάς, αυτή η επιστροφή είναι άλλο πράγμα από μια κριτική αξιοποίηση ακόμη και των

ηττών ή των λαθών του παρελθόντος όπως την αντιμετώπιζε ο Μπένγιαμιν. Αυτός δεν εντοπίζει το μέλλον ως προερχόμενο κυρίως από την πρόοδο της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων, αλλά από τη συνειδητοποίηση του καταστροφικού παρελθόντος στο οποίο είχε οδηγήσει αυτή η τάξη.

«Η παράδοση όλων των νεκρών γενεών βαραίνει σα βραχνάς στο μυαλό των ζωντανών», έγραφε ο Μαρξ

Και αν αναφέρεται και στις θετικές πλευρές αυτού του παρελθόντος, όπως για παράδειγμα στις πρωτόγονες κομμουνιστικές κοινότητες, στοιχεία των οποίων θα πρέπει να αναβιώσουν στη μελλούμενη κοινωνία, αποδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στις αρνητικές πτυχές του και στα συντρίμια που αυτό άφησε στους ηττημένους. Έτσι αυτή η προσφυγή στο παρελθόν δεν αντιμετωπίζεται από τον Μπένγιαμιν κυρίως ως νοσταλγία επιστροφής σε αυτό αλλά, αντίθετα, ως ξεσηκωμός απέναντι στις αδικίες του, ως αντίθεση στην καταστροφή που αυτό επέφερε.

Και είναι κάτω από αυτό το πρίσμα που θέτει το δίλημμα «ή αφύπνιση, ή ανυπαξία», δηλαδή ή ξύπνημα από το όνειρο της αναπόλησης του χαμένου παρελθόντος, και καταδίκη εκείνων που το κατέστρεψαν, ή ανυπαξία και αδυναμία αναζήτησης ενός διαφορετικού, καλύτερου κόσμου.

Στην αναμφισβήτητη κρίση της Αριστεράς που βιώνουμε σήμερα, αρκετές δυνάμεις και αγωνιστές αναζητούν διέξοδο στην επιστροφή της σε μια πρωθύστερη κατάσταση. Τίποτα το δημιουργικό και ανατρεπτικό δεν μπορεί να προκύψει έτσι.

Από την άλλη ο Μαρξ στο Η 18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη επισημαίνει ότι «η παράδοση όλων των νεκρών γενεών βαραίνει σα βραχνάς στο μυαλό των ζωντανών. Και όταν ακόμα οι ζωντανοί φαίνονται σαν να ασχολούνται να ανατρέψουν τους εαυτούς τους και τα πράγματα και να δημιουργήσουν κάτι που δεν έχει προϋπάρξει, σ' αυτές ακριβώς τις εποχές της επαναστατικής κρίσης επικαλούνται φοβισμένοι τα πνεύματα του παρελθόντος στην υπηρεσία τους, δανείζονται τα ονόματά τους, τα μαχητικά συνθήματά τους, τις στολές τους για να παραστήσουν με την αρχαιοπρεπή αυτή, σεβάσμια μεταμφίεση και μ' αυτή τη δανεισμένη γλώσσα τη νέα σκηνή της παγκόσμιας ιστορίας».

Όμως για τον Μαρξ «η κοινωνική επανάσταση του 19ου αιώνα δεν μπορεί να αντλήσει την ποιήσή της από το παρελθόν, αλλά μόνον από το μέλλον. Δεν μπορεί να αρχίσει με τον ίδιο τον εαυτό της προτού σβήσει όλες τις προλήψεις σχετικά με το παρελθόν. [Αν λοιπόν για τον Μαρξ] για να φτάσει στο δικό της περιεχόμενο η επανάσταση του 19ου αιώνα, πρέπει ν' αφήσει τους πεθαμένους να θάψουν τους νεκρούς τους», για την εποχή μας αυτό ισχύει πολύ περισσότερο.

Γι αυτό καλό θα είναι, αντί να χρησιμοποιείται το παρελθόν ως άλλοθι κάλυψης ευθυνών, να ακολουθείται η συμβολή του επαναστάτη Ιησού Χριστού, προς τον προσκολλημένο στο σαθρό παρελθόν, δειλιάζοντα να τον ακολουθήσει μαθητή του, ο οποίος επικαλείτο ως πρόφαση τον επικείμενο θάνατο του πατέρα του «*ἀκολουθεί μοι, καὶ ἅψες τοὺς νεκρούς*».

Δημοσιεύθηκε στο ανανεωμένο **ΠΡΙΝ**, 4.2.2018